LA ESCENA CATALANA

BARCELONA 28 DECEMBRE 1912

Any VII Núm. 325

15 cèntims

JOSEP MORATO autor de LA CASA DE TOTHOM

(Fotog. Amadeo)

Tercer folleti de la farsa en dos actes de A. Muntañola **La victoria dels cent dèu**

Sext folleti del drama de Colomer y Fors **La Creu**

El "Catálogo general de la Sociedad de Autores Españoles"

ABANS que tot, cal aclarirho: no hem comprat el document. Tota la vida ens haurien dolgut les tres pessetes que costa.

Aquesta maravella oficinesca l'hem fullejada per una casualitat. Una casualitat providencial, d'aquelles que fan obrir els ulls a tot un ordre de coses. A la manca de solta — en aquest cas—dels confeccionadors del catálec y a la rahó que tindríem de cridar **separatistes**! als senyors de Madrid.

Al Teatre Catalá, als autors catalans, se'ls tracta en el «catálogo» a proba de paciencia y heròica resignació. No son impreses les comedies nostres, ni ha estat possible, humanament, saber els personatges que hi sortien. Hi ha unes « advertencias importantes, » obrint el llibre, que son una maravella. «Las obras—diuen—marcadas con * indican que no están impresas.» Y ab semblant norma y guia inconfundible, hem comensat a girar full.

Y, oh desencant, sorpresa! Cap, ni una de les obres catalanes, deixa d'ostentar l'estigma del *. L'asterisc delator brilla al cap de «Terra baixa,» de «Les garces,» «La mare,» etc., etc. No tenim rès imprès a casa nostra; tot manuscrit y ab prou feines. A Catalunya no deu haverhi obra digne de la imprempta o bé,—terra de miseria y atrás,—deuen mancarhi impremptes. Aqui tot va de qualsevol manera y ja en Pitarra, el primer tarambana de la colla de dramaturcs, va descuidarse de editar «Lo ferrer de tall.»

Què fan, doncs, els Autors de Madrid, que no'ns civilisen y ordenen? Còm poden veure ab bons ulls tanta dessidia? Corrin, volin, ab una minerveta a coll, camí de Barcelona! Donguin, abans, unes quantes conferencies de propaganda demostrant als «indígenas» la conveniencia de imprimir les comedies. Y si posen preus mòdics, encara farán negoci!

***

Y aleshores, editades les obres catalanes, ja podrán fer constar en el «catálogo» vinent els personatges que hi surten.

Pobre gent! Es clar, no tenint exemplars de nostra producció, com podien posar: «Mar y cel» «drama en tres actes, 1 dòna y 10 homes?» De cap manera! Ells posen: «Mar y cel,» * «comedia» y venen a dir: «no sabem el número d'actrius ni actors que hi intervenen.» Però en cambi, quan l'obra's civilisa—això es, traduida al castellá,—no hi consta el asterisc, y si bé segueix figurant com a «comedia (C.)» ja sabem el número de personatges que hi juguen. L'autor de l'obra continua sent en Guimerá; però gracies al favor que li han fet traduintlo, el nom del traductor figura en primer terme. «Mar y cielo,» «autores, E. Gaspar y A. Guimerá.» Aixi se tracta a la gent desde Madrid! «Hábleme V. en cristiano; que le entienda!» Y m'entendrás, aleshores? —Ab prou feines!, contesten.

***

Y què han d'entendre, infelissos, si ja ab lo seu se fan tal confusió y barreja que fa pena y fa riure a la vegada!

Confonen, atabalen, desconcerten, ab els seus asteriscs, drama en lloc de comedia y noms d'autor trabucats, substituits, empastellats, en formidable desbandada y ridicul terratrêmol.

No hi ha rès, al «catálogo», ab cara y ulls, ben ordenat, ben vertebrat. Tot cruix y's desconcerta. Lo nostre, lo d'ells; les obres extrangeres. No sabem hont som llegintlo; el cap ens roda rumiantlo. Es una tempestat, una desfeta; un veritable «caos» y desfici atuidor...

Hi ha una «casilla,» a cada plana, destinada a contenir el nom dels autors de les obres. **Autores**, diu ab lletres grosses, clares, espaiades. **Autores** diu; sec y pelat; sense altres declaracions ni reserves mentals. Concret, fixo, precís, categòric. **Autores**. Aquets son. **Autores**. Prou.

Doncs, entre els **Autores**, en l'espai corresponent a « Vida es sueño (La), » hi hem

cercat, curiosament, el nom den Calderón. No hi era. Estava «dibolit». Y això que'l titol de l'obra está escrit sis vegades! «La vida es sueño», doncs, segons el «catálogo» famós, es dels **Autores** seguents: J. Arnaez (mira què tal!), Calixto Boldun, José Gonzáles, Samuel Valtás (pseudònimo de M. Salvat,) Paulina Porredón, Francisco Tressols...

Que aquets son arranjadors, o propietaris de certes refundicions de l'obra? Naturalment, senyors! Però es just, es propi, es digne de la «Sociedad de Autores Españoles» atabalar així, deslloregarse en tal manera que el «catálogo» que publica, enlloc de resultar guiador y aclaridor de duptes, sia un niu de confusions y empentes; un teixit d'anomalíes com el que estem analisant?

***

Es una vergonya aquest «catálogo» y caldrá retirarlo de la circulació si la «Sociedad» editora no vol desacreditarse.

Es una vergonya aquest «catálogo»; una riallera injusticia pels autors catalans y impremptes catalanes; una pretericío per en Calderón, Lope de Vega, Tirso de Molina y demés **Autores** clássics, y per tothom, catalans y castellans, clássics y moderns, «indígenas» y extrangers, un laberinte, un «maremagnum», un mal llibre que dona fum en lloc de llum y que molesta com si fos redactactat per algún pretenciós analfabet de oficina...

Reculliulo, retireulo, cremeulo! Esventeune les cendres! Ni rastre, ni recort, ni vestigi ha de quedarne si la «Sociedad de Autores Españoles» no vol acabar de perdre el prestigi que li han compromès tantes y tantes estupideses acumulades en l'inmortal catálec!

DESDE MADRID

La espectació que despertà la estrena del drama den Guimerà *La Reina jove*, no ha estat pas defraudada.

Un públic nombrós, variat, sedent de fortes impressions, omplía dissabte el Teatre Espanyol. S'alsà el teló y el gran silenci de la sala deia ben clar l'interès que el nou drama ha fet créixer. Poques vegades hem vist un públic tant atent encuriosit, intrigat, com el que presenciava la primera representació de *La Reina jove*.

L'interès literari, naturalment, comptava forsa. El nom den Guimerà—combatut devegades aqui, quan les passions dominen - es, en cambi—en els moments de seny y serenitat,—rebut ab l'admiració que'ls seus mèrits literaris li tenen ben guanyada. Se'l considera — entre els inteligents, — com un gran autor dramàtic. Com un dels pocs (entre'ls espanyols,) capassos de travessar, gloriosament, fronteres. Calía, doncs, esperarne molt de la seva darrera obra teatral L'èxit obtingut per *La Reina jove* a Barcelona, feia pès en el públic. Les ovacions de Valencia, se retreien entre els assistents a la solemnitat. Còm fora, què tindría aquesta obra que tant havía somogut y apassionat la opinió?

Anàvem a saberho.

Les primeres escenes—exposició magnífica,—subjuguen. S'imposen, abans que rès, les belleses literaries; el talent del dramaturc; la trassa del home de teatre. Victoria indiscutible, sorollosa; y en obra del tò de *La Reina jove*, indispensable com en lloc. Indispensable; car, vacilant el literat, tot lo que podessin dirnos el sociólec, el polític, ja no'ns interessaría.

Primer que tot, el literat triomfava. Y ja ben segur, ben solidat, ben prestigiós, obría marge a totes les opinions y discussions que's declaressin del drama.

Apart del valor literari de *La Reina jove*, brilla en la obra un altra condició que li dona importancia y trascendencia. Ens referim a la seva neutralitat casi perfecte. Els personatges, els fets, s'hi presenten, hi passen sense partit près; no son pas tendenciosos. La llissó queda lliure de surgir; no es provocada. No hi ha declamacions. No hi ha bondats excessives ni traidories sospitoses. Noblement, sense prejudicis, s'ofereix aquell quadro y el públic resta lliure de donar la rahó a qui li sembli, de inclinarse allà hont vulgui... Perxò l'autor se salva de la proba; perxò la obra s'escolta; perxò l'espectador - el de dalt y el de baix,—ab un punt de bona voluntat pot sortir del teatre sense esclatar en protestes ni aclamacions partidistes... La neutralitat de l'escriptor, l'equilibri de l'artista, fan aquest miracle. Miracle sense el qual com indicàvem,—*La Reina jove* perdría bona part dels seus mèrits. Fora, tot lo més, un drama de baixa y aduladora popularitat. Aqui el talent den Guimerà resplandeix y culmina, previssor, ponderat com pocs n'hi hagin...

Aquesta robustesa de l'artista y altura del pensador que constatem, dominaren, contenintles, totes les passions y passionetes del públic de l'estrena L'obra fou escoltada ab atenció creixent agudíssima en certs punts. Els intermedis eren vibrants de converses y comentaris. Y—donant tothom probes de cultura y respecte al pensar d'altri, - cap epissodi desagradable enterbolí l'èxit teatral de la producció

En Guimerà fou cridat en escena infinites vegades y traductor y actors compartiren ab ell els llorers de la festa.

***

L'obra ha sigut ben presentada, estrenantse bon decorat dels senyors Amorós y Blanca, forsa concordant ab el caràcter de l'espectacle. El vestuari, si bé ric y de bon gust en les primeres parts, la elegancia de algunes dames secundaries y la propietat de algún cortisà de segón grau, foren molt discutibles.

En la interpretació, sobressortí la Matilde Moreno («Reina Alexia») per l'afecte y devoció esmersats en l'estudi del paper. Bella y distingida actriu, agermanà la magestat de la Reina ab la tendresa de la dòna, conseguint gran relleu en algunes escenes del segón acte y al final del drama.

Ja dèiem, en una carta anterior, com el personatge de «Rolant» va encarregarse a en Fuentes y els comentaris, gens falaguers, a que havía donat lloc la preterició den Jaume Borràs. Ab tot, cal fer justicia al notable comediant castellà y apuntar, agraits, la bona voluntat ab que posà l'obra y l'acert de interpretació. En Fuentes ha entès bè y expressat en son punt la austeritat de la figura, matisant el cambis ab una justesa de detalls extraordinaria.

En Cabré, en el vell guarda del park, destacantse entonat. Y molt just en Sepúlveda que, en la seva curta intervenció del tercer acte, conseguí ferse cridar a escena.

La traducció den Rafel Marquina ha estat elogiada ab justicia per lo viu y acurat del llenguatge y un no sé què del caient original qne conserva, dintre la més pulcre correcció castellana.

***

Han vingut els diaris y al ressenyar la estrena fan justicia, casi unànimement, a l'èxit den Guimerà y a les condicions que ofereix *La Reina jove* per omplir el teatre moltes nits.

El teatre Espanyol, doncs, té programa per dies.

Algunes manifestacions provocades per esperits revoltosos, empenyats en veure en l'obra alusions que no hi son y *entre linees* que hi manquen, no allunyaràn el públic de bona fè. Y si això 's proposessin els manifestants, els sortiría, com sol dirse, el tret per la culata. Car a més dels espectadors desinteressats, acudirien aleshores al teatre els amics de soroll y xirinola, que a Madrid abunden forsa. Y ja les coses en aquesta pendent, les representacions de *La Reina jove* foren un gran negoci per la empresa. Y, en conseqüencia, la tindríem als cartells tot lo que falta de temporada.

Aquesta paga troben sovint, aqui y a tot arreu, els *reventadors* d'ofici. Que, enlloc de perjudicar, beneficien en certa manera, les coses que combaten.

JANOT.

L'Art Català a les Amèriques

XILE

Al Teatre Santiago de Santiago de Xile tingué lloc el benefici del popular y molt notable actor Joaquim Montero que va oferir l'honor al Centre Català y colectivitat catalana.

El programa fou presenciat per nombrós públic. Hi figurava, entre altres produccions, *El somni de la Ignoscencia* que fou estrenada pel senyor Montero quan formava part de la companyía den Conrat Colomer. La sarsuela, doncs, fou interpretada ab veritable fruició, ja que'l recort de la joventut matisava escenes, parlaments y numerets de música. Se veia que en Montero hi disfrutava molt tornant a fer el *Somni*, y més davant un públic encuriosit que s'esforsava per entendre la obreta Els catalans que hi assistírem, redoblàrem les ovacions al simpàtic artista, veientlo tant satisfet evocant els primers passos que feu en sa carrera.

El Centre Català y son digníssim president obsequiaren a l'artista ab rics presents.

—Ens diuen desde Concepció que al Centre Català, inaugurant la sala d'espectacles, va posarse ab gran èxit el drama den Rusiñol *La mare*. En Josep Canellas dirigí l'escena. Els altres elements que hi prengueren part, foren també aplaudidíssims.

Felicitem als nostres compatriotes de la esmentada ciutat per la bona iniciativa de organisar festes com aquesta. Y fem vots perque la formació del quadro de companyía tingui per obgecte enaltir la literatura catalana y mantenir en bon lloc la cultura de nostres germans residents en aquestes terres.

ARGENTINA

—A Buenos Aires, la companyía Doménech-Jarque, que actuava en el teatre Varietats, ha passat al Argentí. Els èxits d'aquets artistes continuen y, de tant en tant, algunes obres del nostre repertori figuren en els cartells.

Al Centre Català s' ha celebrat una vetllada en la qual va representarse *El marit de la difunta*, den Figueras y Ribot, distingintshi les senyores Palacios, Serracant, Bedós y 'ls senyors Arderiu, Tasi, Pous y Ibañez. Se'ls felicita.

Al teatre Apol ha tingut lloc, ab tota solemnitat, el benefici del eminent actor argentí Bataglia. L'obra escullida fou *El Místico*, den Rusiñol, obteninthi el comediant un èxit extraordinari.

—A Santiago, en una de les festes mensuals del Centre Català, se posaren en escena *La festa dels aucells* de l'Iglesias y *El carro del vi* den R. Ramón y Vidales. En la primera d'aquestes obres se distingiren la senyola Cuello y els senyors Llubes, E.; Llubes, J.; Saladri

gas, Vilà, Martín y Ramental, J. Sobressortiren en la segona la senyora Coello y la senyoreta Borràs y els senyors Llubes, E; Llubes, J; Saladrigas, Ramentol, Vilà, Martín y Pulit. El decorat, molt en caràcter.

—A Mendoza, tingue lloc una selecte vetllada a càrrec del Centre Català. En el programa hi figuraven dugues obres teatrals. *Sirena* de l'Apeles Mestres y *Animes pariones*, estrena den Joan Bautista Alemany. Aquesta producció es una bella mostra de la facilitat y delicadesa que, pel cultiu de la literatura, possseix son autor. Fou molt aplaudida. Se distingiren la Sra. Teresa de Brujos y els senyors Brujos, Pascual, Alemany, Marcort, Sust y Cucurella.

En l'intermedi de la primera a la segona part del programa, el senyor J. Buscató representà ab molt bon acert el monòlec den Santiago Rusiñol *El Cassador*.

En Barba azul, altre monòlec den Rusiñol, fou representat en una vetllada que va donarse al Teatre Municipal. Ab la particularitat de que l'interpretava el senyor Carles Castilla que, de noms y de fets, es castellà Això no'l priva de estimar nostra literatura escènica. Moltes mercès.

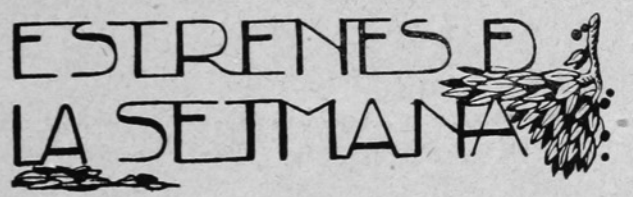

La casa de tothom. —Comedia en tres actes, per Josep Morató.

Les obres teatrals den Morató, podrien estudiarse en dos capitols: el que constitueixen sos drames *(Les arrels, El tresor)* y el que formen comedies com *Les angunies del repòs, La fortuna boja, El comensar de les coses*, etc. Fons de drames y comedies, punt capital de tots ells, es aquell obtimisme generós (resolt en una indefinible bonhomia) que'ns torna esperansats y somrients adhuc en els instants més compromesos y angoixosos de l'acció L'humorisme vetllant, la pietat en guardia, fou concedit a en Morató privilegi d' endúrsens a través les escenes més feridores, dels quadros de costums més desencaixats, sense que mai ens manqui la fè en la Providencia. Unes mans de consol vindràn en darrer terme—ja ho sabem—a aixugar llàgrimes (en el drama,) a posar ordre (en les comedies.) Tot serà disposat a maravella pel triomf dels combatuts; les coses tornaràn a bon camí arranjantse com cal. Haurem plorat, haurem rigut; mes no'ns doldrà l'enterniment y bon profit que'ns fassin les rialles. Tot sia a fi de bé. No haurem de penedirnos mai d'havernos deixat dur de nostres sentiments, ja que l'autor ens conduia y ens vol aqui mateix. Y conseguit l'obgecte - punt culminant del drama o la comedia,—nostre bon cor y simpatia clouràn l'obra sense obstacles. En Morató somriu y ens complau desseguida. Colabora ab nosaltres y nosaltres ab ell per concedir als personatges aquella pau y felicitat, aspiració suprema y asserenadora dels drames turbulents; de les comedies més trontollants y complicades.

***

Generós obtimisme. Bonhomía franca, inconfundible, alegradora. Heusaqui lo essencial, lo típic y constant (sortosament) d'aquestes obres. Lo que dona eficacia a la personalitat den Morató, guanyantli tantes simpatíes. Lo que'l fa victoriós en les diverses probatures; lo que'l torna admirable a mida que va creixent la seva llista d'obres. Lo que posa son mon en lloc d'honor, entre els moderns escriptors teatrals de Catalunya

***

Ben entès, perxò, que aquestes qualitats, - per sola virtut propia,—no formarien un artista. Un treball constant, una observació minuciosa, una cultura sòlida, han vertebrat l'escríptor. Y, encara, per definir l'autor dramàtic, un llarc aprenentatge fou precís. Avui, enllestida la tasca, en Morató se'ns mostra segur, aplomat, dominant en el teatre, així com en el llibre l'aplaudírem. Avui, doncs, serà lícit—encara que sía a corre-cuita - glosar alguns detalls de la seva figura rellevant.

***

Ductilitat artística. Heusaqui lo que'l porta, ab gran èxit—no desmentint mai, ans confirmantse més la seva personalitat,—de les escenes austeres y vibrants de *El tresor* a les peripecies complicades de *La casa de tothom*.

Ni en Morató ha enfondit la veu quan escrivía el drama ni ara, produint la comedia, ens alegra per forsa. El tò divers, la manera distinta de portarse, no radiquen en l'artifici o partit près de l'autor, sinó en la diferenta qualitat de la substancia sobre la qual labora. Es natural, sincer, així en el drama com en la comedia. L'entonació severa del primer, calía; el enjogassament d'avui s'ha fet indispensable. Perxò *El tresor* s'imposa. Perxò distreu, alleugera y ens fa gracia *La casa de tothom*. Perxò se succeeixen, en la fulla de serveis den Morató, l'èxit emocionant del drama y la bona rebuda sorollosa de la comedia divertida...

***

L' art de moure les figures, combinar les escenes y resoldre airosament les situacions més cumplicades, també caracterisa la manera de fer d'aquest autor.

L'animació del primer acte, la vida y color de tota l'obra y l'acertada intervenció del element dramàtic cap al final, acusen la bona mà del tècnic.

Entrades y sortides (sense preocuparsen massa) a més d'obeir a una racional preparació, contribueixen forsa a l'alegría del conjunt y comuniquen a l' obra aquella lleugeresa y aparent facilitat tant adequades al efecte perseguit.

Més a més: en Morató, autor dramàtic, *té rellotge*. Vol dir que'ls parlaments acaben així que 'n tenim prou, les escenes se trenquen quan convé y l'acció no s'atura. Molts autors, proporcionantse el rellotge a que aludim, evitarien certes senyals d'impaciencia que sovint dona el públic. El temps es or y el teatre ho demostra. Cada minut, mitja hora; y les hores, un dia. En Morató ho sospita y perxò porta pressa.

***

Porta pressa y fa feina, y de la bona. El tercer acte es, en aquest sentit, model d'haver sabut aprofitar l'estona. Comensa suaument, com si ja estéssim a la fi dels tràngols y malentesos de la casa. Però de sobte's complica y s'insinua el drama. Segueixen uns instants corprenedors, patètics; capassos d'amargarnos l'esperansa en l'agradosa solució d'aquell conflcte. Y, de la mateixa manera que ha vingut, veureu que fuig l'espessa nuvolada...

Recurs de bona llei aquest, destinat a donarnos un pressentíment inovidable de com tants jocs y tantes imprudencies podien tenir una trista conseqüencia, Fuig l'ombra malestruga, ab tot. L'obtimisme domina altra vegada. Y agraim a l'autor aquesta pietat, mentre la llissó que'ns dona promet trobar en nosaltres deixebles fidelíssims.

—«Y si jo també'm casés?» acaba el pare, reviscolat y oblidadís de mena. Si, que's casi; pot casarse en bonahora. Mes procuri evitar, d'ara en avant, la tronada llunyana, la negror que s'esvaeix. De lo contrari, si no s'esmena depressa (persistint en l'esmena) el matrimoni, enlloc de curar el dany, redoblarà el conflicte. Car, com diu mol bé la dita, «de llevant o de ponent, de la dòna sigues parent.» Ab això, vigilancia, pare pedàs de la comedia!

***

En Piera, director inteligent, actor correcte, posà *La casa de tothom* molt bé, interpretant ab amor son personatge Paciencia, resignació, manca de voluntat, trobaren en l'artista detalls propis. Y al venir la desfeta 's mostrà concirós y aclaparat. Sempre esperant, així en l'abús de que es objecte com en la desgracia que'l sobta, que algú el lliurés de pendre mal. Sort de l'Emilia Baró que'l vetlla ab aquell seny y constancia que ja hem tingut ocasió de veure en altres protagonistes den Morató. L'actriu fa semblants figures inimitablement y una vegada més es de justicia aplaudirla.

—«Y si jo també'm casés?»--diu en Piera. La senyoreta Plà s'endú la preferencia. Ben merescuda per cert, ja que el tipu de viuda que ens presenta es, dintre l'enjogassament més honest, seriosa y plena de bondat. Esposa ideal en perspectiva y marastra com no'n corren gaires.

La Mestres, festejant ab en Bardem. Joves els dos, artistes afanyosos d'avensar, componen les idíliques figures ab molt bon gust y amenitat.

L'Aymerich, parent aciensat y sornaguer, se guanya les caixalades ab una astucia y tossudería exemplars. Vestí ab propietat el personatge y'l mogué ab molta gracia. Dolía, verament, enviarlo a treballar. Un hom, ric de sobres, el mantindría sense ferli passar masses fatics a fi de conservarli el bon humor que gasta y les paraules pintoresques que treu de tant en tant.

Mestre Daroqui, com sempre. Arriva d'Amèrica ab un *lloro* y en Galceràn per torna. Del *lloro* ja no se'n parla més Qui parla, se declara y s'enamora (però no de la *declarada)* es aquest Galceràn. El qual manté, en tota la comedia, el bon lloc d'actor còmic que ha sabut guanyarse.

No oblidem pas en Carles Capdevila. Vint anyets ben portats y molts projectes al cap que semblen pardalets. No ho son, y així, cap al final, s'innova al públic. Doncs el comediant, ab una acurada gradació de detalls, fa evidentes tant belles qualitats y agradable l'aparent lleugeresa del jovincel que dèiem.

En Sirvent, personatge epissòdic, dona una impressió de bondat y agraiment que l'acrediten d'actor forsa subtil. El pas de la figura resta ab oportú relleu y així, l'intervenció en el darrer acte, produeix tot l'efecte que l'autor desitjava.

La decoració den Rocarol, ens agrada forsa: es un d'aquells interiors que fan pensar, ló mes poc possible, en que som al teatre. Felicitem al jove escenògraf per la brillant campanya que ve fent.

La casa de tothom fou presentada ab mobiliari de la casa Reig.

En resum: obra, interpretació y servei d'escena, dignes del Sindicat d'Autors. Creiem, ab aquestes paraules, haverne fet el millor elogi.

CATALÀ

Dietari de la setmana:

Divendres, dia 20: *Perdiu per garsa*, estrena de la comedia en tres actes, den Josep Morató, *La casa de tothom* y *Cap y cua*.

Dissabte, dia 21: Vetllada a la memoria de Josep M.ª Vallès y Ribot, organisada per l'U. F. N. R. Reproducció de *Jordi Erin* den Burgas, *La festa dels aucells* d'Iglesias y *Eridon y Amina* traducció de Gœthe, per Maragall.

Diumenge, dia 22, tarde: *La casa de tothom*, *Epitalami* y *Cap y cua*.—Nit: *La casa de tothom* y *De Nadal a sant Esteve*.

Dilluns, dia 23: *La sagrada familia* y *De Nadal a sant Esteve*.

Dimars, dia 24: *La casa de tothom* y *El pintor de miracles*.

Dimecres, dia 25, tarde: *La sagrada familia*, *Epitalami* y *Dissabte de gloria*.—Nit: *Cap y cua*, *La casa de tothom* y *El pintor de miracles*.

Dijous, dia 26, tarde: *Dissabte de gloria*, *La casa de tothom* y *El triomf de la carn*.—Nit: *La sagrada familia* y *La victoria dels cent dèu*.

***

Pera ser posades en escena en vetllada especial, foren estudiades per aquesta companyía les obres següents: *Jordi Erin* den Burgas, *La festa dels aucells* de l'Iglesias y *Eridon y Amina* de Goethe, traducció den Maragall. Cal agrair als apreciables artistes que intervingueren en aquesta representació, la bona voluntat que hi esmersaren. Y de l'acert conseguit, ne foren proba els aplaudiments ab que'l públic va saludarlos.

—Avui deu celebrarse la vetllada de ignocents. Ja dèiem, l'altre dia, l'interès y cultura del programa que el Sindicat d'Autors ens ofereix. S'estrenaràn tres obres: *La justicia* farsa aristofanesca en un acte de l'Apeles Mestres, *Max King* un acte den Burgas y *Os*

calorrès o gitaneries de Manel Soldevila, autor inèdit. Se reproduirà la celebrada *Comedia de comedies* den Martí Giol.

—Toca a son terme la temporada oficial. Dels progectes del Sindicat d'Autors, resultats de la campanya y demés qüestions que hi tinguin relació, prometem ocupàrnosen, en els pròxims números, ab aquella detenció y serenitat de criteri que les circumstancies exigissin.

NOVETATS

La qüestió de si les obres clàssiques deuen representarse tal com foren escrites per sos autors o bé caldría arranjarles o refóndreles segons els procediments tècnics de l'època que les reprodueix, es materia complicada, ben dificil d'ilustrar, llarga de discutir y exposada com poques a no posarnos d'acort, fos quina fos la solució adopfada. Escriptors eminents, comediants notables, han opinat de manera diversa, ab sòlids arguments que'ls apoiaven. Generalment, però, —sobretot quan s'ha pretès dirigirse al gran públic,—el camí de l'arranjament ha estat el preferit. Mes els perills que ofería s'han fet perxò més vistents y la poca conciencia literaria, la excessiva adulació a la multitut o el desitg inmoderat dels efectismes, fou origen de vergonyoses profanacions. La reacció ha vingut com era natural; y després de l'abús de tota mena de refundicions, fam y sed de l'obra veritable s'ha deixat sentir entre els aficionats al teatre. Prou mixtificacions y escenes desviades y llenguatge mutilat, s'ha dit. Doneunos l'obra tal com era, com l'autor va deixarla; axí com podem llegirla en son original, porteula a l'escenari. Ningú té dret a esmenar les planes genials, ni les passatgeres modes literaries justifiquen la mutilació dels models eterns. Si'ns voleu fer conèixer les produccions dels mestres, sía integrament y ab totes les seves conseqüencies. De lo contrari, renuncieu a la tasca y el repertori del dia—per migrat y insignificant que resultés,—sía nostre camp d'acció y l'únic aliment espiritual que'ns oferiu...

Produccions com *Romeo y Julieta*, la tragedia inmortal shakespeariana, han estat servides al públic seguint, alternativament, els dos sistemes esbossats. De mà en mà, d'arranjament a refundició, les obres acaben desconegudes. Cada cinc anys varien les tendencies, els gustos, les maneres de veure, sentir y resoldre certes qüestions escèniques. Doncs cada cinc anys podien cambiar, si nó en linies generals, al menys en certs detalls, les obres que'ns oferien. Cal, doncs, armat el laberinte, feta la confusió, tornar a les clares, simplicíssimes fonts. Axí va ferse l'any passat a Paris. Semblantment s'ha procedit a Barcelona, gracies al desinterès de una empresa colaborant ab el bon gust y entusiasme de un comediant eminent.

La cultura y talent de l'Ambrós Carrión, el jove autor dramàtic, s'empenyen en una pura y completa traducció de *Romeo y Julieta*. L'acull l'empresa resolta a durla al triomf y no's planyen esforsos ni dispendis. En Junyent, l'escenògraf, aplica tots els avensos del seu art a combinar un decorat que, adaptantse a les conveniencies del dia, sia marc aproposit per les diverses complicacions de l'obra clàssica. Y en Calvo y la seva companyía, actius y generosos, posen en l'estudi de la tragedia y acurada interpretació, aquella constancia, foc y disciplina que solen fer miracles. Què té d'estrany, doncs, que l'espectacle resulti excepcional y digne de ser presenciat, no sols per les persones enteses, si no per les multituts més variades?

Elogiem, com es degut, la bona volunt de tots els elements colaborants en aquesta festa artística. Festa dels ulls, —decorat y vestuari;—fruició intelectual,—Shakespeare sense mutilació. —Y realsantho tot, aquella fè de la companyía moventse sots la mirada del director artístic y culminant també, certs actors, en la interpretació dels papers que'ls confiaren.

En Calvo troba en la figura de «Romeo», ocasió per deixarnos recort inesborrable. Vesteix ab gust y propietat y diu els versos de manera magistral. Y per damunt de tot, s'identifica tant bellament ab el personatge que, certes escenes, foren interrompudes ab ovacions inacabables.

La Velazquez molt justa de dicció, afrontant ab valentía les situacions.

Els senyors Vaz, Lavaloyes, Velazquez (B. y L.), Gimbernat, Gutierrez, etc. se feren dignes també dels aplaudiments obtinguts.

Ab l'esplèndit decorat den Junyent, contribueixen a la brillantor de l'espectacle els moviments de les masses, resolts ab perfecte coneixensa dels efectes teatrals.

Actors, escenògraf y traductor foren cridats a escena, entre sorolloses demostracions d'entusiasme.

L'espectacle de Novetats (qu'es a la vegada exquisida mostra de bon gust y llissó literaria de gran preu) se mereix les simpatíes de Barcelona.

CIRÇOL DE SANS

Les representacions que la companyía del Sindicat d'Autors Dramàtics Catalans dona en aquest important teatre se compten per èxits y dels més sonants.

Darrerament han posat en escena *El Campanar de Palma*—per segòna vegada, vista la bona aceptació—ab aquella esplendidesa y entusiasme que forsosament tenien de desvetllar els llarcs aplaudiments y merescuts elogis.

El drama den Morató *El tresor* fou un altre triomf complert; la producció se discutí ab vivíssim interès, y al finalisar de tots els actes fou aplaudida calurosament; el treball dels intèrprets, que ho eren les senyores Baró y Buxadós junt ab els senyors Viñas, Bozo, Galceràn, Tor, Casanovas, Guixer, Pubill y Cervera, va complaure de debò per la desinvoltura y la distinció ab que's portaren, essent aixís mateix felicitats. L'autor senyor Morató, sortí a les taules vegentse obligat a dirigir la paraula al públic a instancies de aquest que perllongà els seus aplaudiments.

La xistosa farsa den Rusiñol *El triomf de la carn*, va esser jugada ab la picardía de consuetut y la concurrencia satisfeta.

Ab les novetats més celebrades y les felisses execucions d'aquesta companyía, es com s'acredita una casa y tenen sortida les seves marques, encara que siga artísticament parlant, eh?

calorrès o gitaneries de Manel Soldevila, autor inèdit. Se reproduirà la celebrada *Comedía de comedies* den Martí Giol.

—Toca a son terme la temporada oficial. Dels progectes del Sindicat d'Autors, resultats de la campanya y demés qüestions que hi tinguin relació, prometem ocupàrnosen, en els pròxims números, ab aquella detenció y serenitat de criteri que les circumstancies exigissin.

NOVETATS

La qüestió de si les obres clàssiques deuen representarse tal com foren escrites per sos autors o bé caldría arranjarles o refóndreles segons els procediments tècnics de l'època que les reprodueix, es materia complicada, ben dificil d'ilustrar, llarga de discutir y exposada com poques a no posarnos d'acort, fos quina fos la solució adoptada. Escriptors eminents, comediants notables, han opinat de manera diversa, ab sòlids arguments que'ls apoiaven. Generalment, però, —sobretot quan s'ha pretès dirigirse al gran públic,—el camí de l'arranjament ha estat el preferit. Mes els perills que ofería s'han fet perxò més vistents y la poca conciencia literaria, la excessiva adulació a la multitut o el desitg inmoderat dels efectismes, fou origen de vergonyoses profanacions. La reacció ha vingut com era natural; y després de l'abús de tota mena de refundicions, fam y sed de l'obra veritable s'ha deixat sentir entre els aficionats al teatre. Prou mixtificacions y escenes desviades y llenguatge mutilat, s'ha dit. Doneunos l'obra tal com era, com l'autor va deixarla; axí com podem llegirla en son original, porteula a l'escenari. Ningú té dret a esmenar les planes genials, ni les passatgeres modes literaries justifiquen la mutilació dels models eterns. Si'ns voleu fer conèixer les produccions dels mestres, sía integrament y ab totes les seves conseqüencies. De lo contrari, renuncieu a la tasca y el repertori del dia—per migrat y insignificant que resultés,—sía nostre camp d'acció y l'únic aliment espiritual que'ns oferiu...

Produccions com *Romeo y Julieta*, la tragedia inmortal shakespeariana, han estat servides al públic seguint, alternativament, els dos sistemes esbossats. De mà en mà, d'arranjament a refundició, les obres acaben desconegudes. Cada cinc anys varien les tendencies, els gustos, les maneres de veure, sentir y resoldre certes qüestions escèniques. Doncs cada cinc anys podien cambiar, si nó en linies generals, al menys en certs detalls, les obres que'ns oferien. Cal, doncs, armat el laberinte, feta la confusió, tornar a les clares, simplicíssimes fonts. Axí va ferse l'any passat a Paris. Semblantment s'ha procedit a Barcelona, gracies al desinterès de una empresa colaborant ab el bon gust y entusiasme de un comediant eminent.

La cultura y talent de l'Ambrós Carrión, el jove autor dramàtic, s'empenyen en una pura y completa traducció de *Romeo y Julieta*. L'acull l'empresa resolta a durla al triomf y no's planyen esforsos ni dispendis. En Junyent, l'escenògraf, aplica tots els avensos del seu art a combinar un decorat que, adaptantse a les conveniencies del dia, sia marc aproposit per les diverses complicacions de l'obra clàssica. Y en Calvo y la seva companyía, actius y generosos, posen en l'estudi de la tragedia y acurada interpretació, aquella constancia, foc y disciplina que solen fer miracles. Què té d'estrany, doncs, que l'espectacle resulti excepcional y digne de ser presenciat, no sols per les persones enteses, si no per les multituts més variades?

Elogiem, com es degut, la bona volunt de tots els elements colaborants en aquesta festa artística. Festa dels ulls, —decorat y vestuari;—fruició intelectual,—Shakespeare sense mutilació. —Y realsantho tot, aquella fè de la companyía moventse sots la mirada del director artístic y culminant també, certs actors, en la interpretació dels papers que'ls confiaren.

En Calvo troba en la figura de «Romeo», ocasió per deixarnos recort inesborrable. Vesteix ab gust y propietat y diu els versos de manera magistral. Y per damunt de tot, s'identifica tant bellament ab el personatge que, certes escenes, foren interrompudes ab ovacions inacabables.

La Velazquez molt justa de dicció, afrontant ab valentía les situacions.

Els senyors Vaz, Lavaloyes, Velazquez (B. y L.), Gimbernat, Gutierrez, etc. se feren dignes també dels aplaudiments obtinguts.

Ab l'esplèndit decorat den Junyent, contribueixen a la brillantor de l'espectacle els moviments de les masses, resolts ab perfecte coneixensa dels efectes teatrals.

Actors, escenògraf y traductor foren cridats a escena, entre sorolloses demostracions d'entusiasme.

L'espectacle de Novetats (qu'es a la vegada exquisida mostra de bon gust y llissó literaria de gran preu) se mereix les simpatíes de Barcelona.

CIRCOL DE SANS

Les representacions que la companyía del Sindicat d'Autors Dramàtics Catalans dona en aquest important teatre se compten per èxits y dels més sonants.

Darrerament han posat en escena *El Campanar de Palma*—per segona vegada, vista la bona aceptació—ab aquella esplendidesa y entusiasme que forsosament tenien de desvetllar els llarcs aplaudiments y merescuts elogis.

El drama den Morató *El tresor* fou un altre triomf complert; la producció se discutí ab vivíssim interès, y al finalisar de tots els actes fou aplaudida calurosament; el treball dels intèrprets, que ho eren les senyores Baró y Buxadós junt ab els senyors Viñas, Bozo, Galceràn, Tor, Casanovas, Guixer, Pubill y Gervera, va complaure de debò per la desinvoltura y la distinció ab que's portaren, essent aixís mateix felicitats. L'autor senyor Morató, sortí a les taules vegentse obligat a dirigir la paraula al públic a instancies de aquest que perllongà els seus aplaudiments.

La xistosa farsa den Rusiñol *El triomf de la carn*, va esser jugada ab la picardía de consuetut y la concurrencia satisfeta.

Ab les novetats més celebrades y les felisses execucions d'aquesta companyía, es com s'acredita una casa y tenen sortida les seves marques, encara que siga artísticament parlant, eh?